

## شناسایی و جمع آوری ژنوتیپ های فندق در ایران

محمد علی نجاتیان، سونا حسین آوا، داود جوادی

مرکز تحقیقات کشاورزی، سازمان جهاد کشاورزی استان قزوین

این طرح به منظور شناسایی و جمع آوری ژنوتیپ های بومی فندق در کشور اجرا شده است و هدف از آن دست یابی به ارقام داخلی پرمحصول با عملکرد و کیفیت بالا و استفاده از صفات مطلوب ژنوتیپ های بومی فندق در برنامه های بهنژادی و اصلاحی آینده می باشد. برای اجرای این طرح به مناطق فندق کاری و جنگل های خودروی فندق در استان های گیلان، آذربایجان شرقی و غربی و اردبیل سفر کرده و در هر منطقه تعدادی باغ انتخاب و در هر باغ چند درخت با رنگ سفید علامت گذاری شدند. در تابستان از درختان علامت گذاری شده نمونه های میوه به طور جداگانه برداشت شد و از نظر خصوصیت کمی و کیفی مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج دو سال بررسی و شناسایی فندق های بومی ایران منتج به شناسایی ۱۰۰ ژنوتیپ از مناطق فندق کاری کشور بود. از این تعداد ۳۰ ژنوتیپ که از نظر خصوصیات مورفولوژی و فنولوژی و خصوصیات کمی و کیفی میوه برتر بودند گزینش شدند. از این تعداد ۱۲ ژنوتیپ برتر از شهرستان طالش روستای ناوان که ناوان با اندیس ۱، ۳، ۷، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۴، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۹ و ۳۱ و هشت ژنوتیپ از شهرستان رحیم آباد و روستاهای نیلو درگاه و زیاز و شوک به اسامی (سوری، گرد، گرد شوک، A1 و A2 و k1, k2, k3) و ۲ ژنوتیپ از ارومیه ایستگاه کهریز به اسامی ارومیه ۵ و ۳۴ و از قزوین ۲ ژنوتیپ به اسامی قزوین ۱ و ۲ و یک ژنوتیپ از طارم بنام طارم و ۵ ژنوتیپ از استان اردبیل ۱، ۲، ۳، ۴ و ۳۹ شناسایی و گزینش شدند. از این ۳۰ ژنوتیپ پاجوش تهیه و به ایستگاه تحقیقات فندق آستارا انتقال و خزانه شدند. در مرحله دوم اجرای طرح، ژنوتیپ ها در حال بررسی سازگاری و ارزیابی تکمیلی هستند.